

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Rautopuro, Juhani

Title: Kaatuuko oppi ojaan – vai tytöstäkö polvi paranee?

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Rautopuro, J. Kaatuuko oppi ojaan – vai tytöstäkö polvi paranee?. Ruusuiston uutiset, (5), Article 3. <https://peda.net/jyu/ruusuisto/uutisarkisto/5-2016/3-oppimistulokset>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Kaatuuko oppi ojaan – vai tytöstäkö polvi paranee?

Takavuosien PISA-tulosten jälkilämmössä lekotellut suomalainen peruskoulu on hämillään viimeisimpien kansallisten ja kansainvälisten oppimistulosten arviointien tuloksista. Huuli on hieman pyöreänä ja sormi suussa kuin suomalaisilla keihäänheittäjillä Rion olympialaisissa. Mitä ihmettä on päässyt tapahtumaan? Oppimistulokset ovat laskeneet huolestuttavasti erityisesti matematiikassa. Tytöt jyräävät pojat menen tullen lähestulkoon jokaisessa arvioidussa oppiaineessa. Tilannetta on syytä mietiskellä tarkemmin.

Mitä oppimistulosten arvioinnit mittaavat?

Kotimaiset oppimistulosten arvioinnit tarkastelevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden toteutumista lähinnä perusopetuksen päättövaiheessa, kansainväliset arviointitutkimukset usein (mm. PISA) nuorten tulevaisuuden kannalta keskeisten avaintaitojen hallintaa. Tällaisia avaintaitoja ovat muun muassa luku- ja numerotaito sekä tietotekniset valmiudet.

Hieman erilaisista lähestymistavoista huolimatta arvioinneista ja tutkimuksista löytyy paljon yhteistä. Tärkein tavoite on tuottaa tietoa ja työkaluja koulutuksen ja opetuksen kehittämiseen. Tuloksia hyödyntävät poliittiset päättäjät, opetussuunnitelmien kehittäjät, opettajankoulutuslaitokset, koulutuksen järjestäjät, koulut ja toivottavasti myös opettajat. Arvioinnit ja tutkimukset ovat otosperustaisia ja perustuvat huolellisesti esitettuihin mittareihin, joten tulokset ovat yleistettävissä kohderyhmiinsä perusopetuksessa. Koulujen välisten ranking-listojen laatiminen on kuitenkin käytännössä mahdotonta, sillä yksittäisten koulujen tai oppilaiden tuloksia ei julkaista. Tästä lähtökohdasta pidän paljon, sillä opettajan puolisona ja yhden opettajan isänä en halua olla työni kautta kasvattamassa koulujen välisiä eroja - varsinkaan lapsenlapsilleni.

Tytöt ovat kiilanneet poikien ohi

Viimeisimmät kansainväliset PISA- ja TIMSS-tutkimukset sekä kotimaiset oppimistulosten arvioinnit perusopetuksen päättövaiheen matematiikassa kertovat karua kieltä oppimistulosten tason muutoksesta. Vuoden 2006 jälkeen on kansainvälisten tulosten perusteella menty alaspäin niin matematiikassa, lukutaidossa kuin luonnontieteissä. Tämä ei tarkoita pelkästään Suomen kansainvälistä sijoitusta, vaan vertailukelpoiset oppimistulosten pistemäärätkin ovat selkeästi heikentyneet. Vaikka kansallinen matematiikan oppimistulosten arviointi keväällä 2015 antoikin hieman merkkejä oppimistulosten laskun taitumisesta, ei mitään todellista näkymää parempaan suuntaan siitäkään löytynyt. Huolestuttavaa on, että Suomessa on paljon oppilaita, joiden heikot perustaidot vaikeuttavat arkielämän tilanteista selviytymistä. Syitä ja syntyjä on pohdittu, mutta selitystä ei ole löytynyt. En malta olla toteamatta, että havaittu oppimistulosten lasku ja liukumäen jatkuminen on tapahtunut vuoden 2004 opetussuunnitelman perusteiden voimassaolon aikana. Sattumaako?

”Eläköön se pieni ero” -lausahdus ei kuvaa osuvasti tyttöjen ja poikien välisiä eroja sen kummemmin oppimistulosten arvioinneissa kuin arvosanakäytännöissä koulumaailmassa. Tyttöjen paremmat kouluarvosanat poikiin nähden on havaittu useissa laajoihin otoksiin perustuvissa tutkimuksissa.

Arvosanat eivät kuitenkaan kuvaa luotettavasti eroja oppiaineen osoitetussa osaamisessa, sillä oppilasryhmän mukainen suhteellinen arviointi elää ja voi hyvin (OPSista huolimatta) – muista arvossaan vaikuttavista tekijöistä puhumattakaan. Näyttää myös valitettavasti siltä, että ”positiiviseksi diskriminaatioksi” tarkoitettu käsite (jos sellaista on edes todellisuudessa olemassa) tarkoittaa osaamiseen nähden ansiotonta arvosanan korottamista – tytöillä matematiikassa, pojilla äidinkiessä. Arvioinneissa keskimääräistä paremmin menestyneissä kouluissa on pääsääntöisesti keskimääräistä tiukempi arviointikulttuuri.

On kuitenkin kiistaton tosiasia, että tyttöjen keskimääräiset oppimistulokset ovat yleensä poikia parempia. Joillakin matematiikan osa-alueilla ja esimerkiksi englanninkielen oppimistulosten arvioinnissa on havaittu päinvastaisia tuloksia. Tyttöjen ja poikien koulutuspolut ovat myös erilaisia. Selkeästi yli puolet tytöistä hakeutuu lukiokoulutukseen, poikien enemmistö puolestaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiokoulutukseen hakeutuvien oppimistulokset ovat arvioinneissa huomattavasti paremmat. Vanhempien koulutustausta on vahva selittävä tekijä niin oppimistulosten kuin koulutusvalintojen taustalla.

Vaikka maalailenkin seinää varsin synkin värein, on kuitenkin pidettävä mielessä, että suomalainen peruskoulu on edelleenkin korkeatasoinen, opettajat muodollisesti kelpoisia ja koulujen väliset erot pieniä. Tosin koulujen sisällä on melkoisia luokkien välisiä eroja. Koulutuksen tason säilyttäminen ja varsinkaan sen kohottaminen ei ole itsestäänselvyys. Nykyään on juostava aika lujaa, jotta pysyy edes paikallaan.

Suomessa kansainvälisistä vertailevista arviointitutkimuksista vastaa pääsääntöisesti Jyväskylän yliopiston *Koulutuksen tutkimuslaitos* (KTL) ja kotimaisten perusopetuksen oppimistulosten arvioinneista puolestaan *Kansallinen koulutuksen arviointikeskus* (Karvi).

Juhani Rautopuro

Juhani Rautopuro työskentelee apulaisprofessorina **Koulutuksen tutkimuslaitoksella**. Hän on **Koulutusjärjestelmä ja yhteiskunta** -painoalueen (kansainvälinen arviointitutkimus) johtaja. Hän on työskennellyt aiemmin kansallisten oppimistulosten arviointien parissa **Opetushallituksessa** ja **Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksessa** (Karvi).

Lue lisää:

PISA ja TIMSS

"Matematiikka ei ole evoluution tuoma lahja" – Peruskoulunsa päättävien osaamisessa yhä puutteita
Perusopetuksen arvosanat eivät ole vertailukelpoisia
Kelpoiset opettajat tekevät tulosta, s. 6

Lähetä palautetta kirjoittajalle: juhani.rautopuro@jyu.fi

Kuvat: Martti Minkkinen

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa etusivulle](#)

0 kommenttia